

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

No 8
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariysi. Pedagogik ta'lilotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariysi va metodikasi (sohalalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariysi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariysi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariysi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariysi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 472 sahifa,
1-avgust, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'lifi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulسانам Нематовна – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik

Shoumarov G.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik

Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor

Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor

Shermuhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor

Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor

Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor

Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nabiiev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Qo'idoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor

Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)

Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)

Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)

Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)

Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lif universiteti rektori (Koreya)

Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)

Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent

Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor

Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor

Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor

Gafurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)

Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti

Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor

Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)

Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalarini tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston

Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)

Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent

Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori

Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Panjayev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'lifi boshqarmasi boshlig'inining birinchi o'rinnbosari

Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'lifi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Preschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulسانам Нематовна – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda

Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

"Maktabgacha va mактаб та'limi" журнali O'zbekiston Respublikasi Oly attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiysi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiysi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va mактаб та'limi" журнали

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №136361

MUNDARIJA

Zamonaviy maktabgacha ta'lim tashkiloti direktori modeli: tizimli boshqaruv yondashivi asosida shakllanishi.....	14
Abdullayeva Nafisa Shavkatovna, Maraimova Muxtabar Pulatovna	
O'smirlardagi nevroz holatining psixologik xususiyatlari.....	20
Abduraximov Doniyor Abdusaid o'g'li	
Ta'lim siyosati va o'qituvchilarning kasbiy rivojlanishi: xalqaro tajriba va o'zbekistonda amaliyat taqqoslamasi.....	25
Ahadova Mushtariybonu Akmal qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning hozirgi holati va o'ziga xosligi	30
Beknazarova Muxlisa O'tkir qizi	
Ta'lim sifatini oshirishda "Barkamol avlod" bolalar mакtablarining zarurati va ahamiyati	33
Eshmuminova Oybarchin Botirovna	
Bolalarda nutq kamchiliklari: etiologiya, rivojlanish dinamikasi va erta aralashuv.....	39
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini kitobxonlikka o'rgatish usullari	44
Maydonova Saboxat Sadulloyevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kitobxonlik vositasida badiiy adabiyot namunalariga qiziqishni shakllantirishning o'ziga xos jihatlari.....	48
Mingbayeva Barno Ubaydullayevna	
Pedagogical Characteristics in Enhancing Speaking Skills of Esp Learners in English Language Classes Through Digital Technologies.....	52
Pardayeva Zulaykho Yusubjonovna	
Nutq buzishlarida uchraydigan idrok jarayonining o'ziga xos xususiyatlari	55
Ruziyeva Guzal Shuxrat qizi	
"Biologik savodxonlik" tushunchasi zamonaviy ta'lim paradigmasi kontekstida	59
Umaraliyeva Mamura Tashxodjayevna	
O'qituvchi faoliyatida kasbiy madaniyatning o'rni	65
Umarova Feruzabonu Bobir qizi	
Gamifikatsiyalangan jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining 11–12 yoshli o'quvchilarda emotsional barqarorlikka amaliy ta'siri.....	68
Tojiyev Baxriddin Baxtiyorovich	
O'quvchi yoshlarni milliy qadriyatlar va an'analarga hurmat ruhida tarbiyalashning nazariy asoslari	72
Isokov Ravshanbek Ulug'bek o'g'li	
Media va axborot savodxonligi 21-asr pedagoglarning asosiy kompetensiyasi sifatida.....	76
Boypolvonov Barot Djonqobilovich	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining leksik kompetensiyasini takomillashtirishning lingvistik va lingvometodik talqini.....	81
Ismoilova Zarnigor Raximjon qizi	
O'quvchi yoshlarni milliy qadriyatlar va an'analarga hurmat ruhida tarbiyalashning nazariy asoslari	86
Isokov Ravshanbek Ulug'bek o'g'li	
Pedagogik faoliyatda stress namoyon bo'lishiga ijtimoiy omillarning ta'siri	90
Jumanova Ug'iloy Sodiqjonovna	
Oly ta'lim muassasalarida nomutaxassislik yo'nalishlarida ingliz tilini o'qitishni takomillashtirish.....	96
Koshayeva Sansabila Kamiljanovna	
Ijtimoiy-ekologik madaniyatni rivojlantirishda xalqaro tajribalar va ta'lim jarayonining o'rni.....	100
Mamajonova Fotimaxon O'ktamovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativ kompetentligini rivojlantirishning ahamiyati	105
Murodova Madina Karim qizi	
Elektrotexnika va elektronika fanini o'qitishning zamonaviy metodlari	108
Ortiqov Mironshoh Sodiqovich	

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini takomillashtirishda	
Blended learning texnologiyasini O'zbekiston oliy ta'lif tizimiga tatbiq etish.....	110
Pakirdinova Sharofat Abdumutaljonovna	
O'zbekistonda ta'lif sohasi bo'yicha strategik dasturlarni ishlab chiqish istiqbollari.....	115
Quronboyeva Mavluda Bahodirovna	
Xalqaro baholash dasturlari va neyropedagogika	120
Sidiqova Yulduz Sobirovna	
6-sinf o'quvchilarida matn bilan ishlash ko'nikmasini shakllantirish metodikasi	123
Xamroyeva Dilnoza Jahongir qizi	
Talabalarda pedagogik qobiliyatlarni shakllantirishda pedagogik texnologiyalarning ahamiyati	128
Yusupov Ulug'bek Kadirovich	
Adabiy ta'lif jarayonida o'quvchi ma'naviy kamolotini ta'minlashda	
motivatsiya uyg'otish texnologiyalarini takomillashtirish	132
F. Zaynabuddinov	
Razvitiye polikultural'noy kompetentnosti studentov v obrazovatel'noy srede vuz'a	135
Kireeva Elvina Flaritovna	
Yoshlarni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda pedagogik xususiyatlar	140
Sanayev Gayrat Shermuxamedovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalar muloqot madaniyatini tarbiyalashning	
pedagogik mexanizmlarini takomillashtirish	144
Boybo'riyeva Saodat O'rakovna	
Kattalar ta'lifi texnologiyasi: muammolar, yondashuvlar va rivojlanish yo'nalishlari	148
Davletova A.	
Yangi O'zbekistonda inklyuziv ta'lifni rivojlantirishning huquqiy asoslari	152
Ganiyeva Gulruk Tavakkaljon qizi	
Innovatsion ta'lif texnologiyalari asosida bo'lajak o'qituvchilarni ma'naviy-axloqiy sifatlarini rivojlantirish .	156
Madmarova Gulchexra Qodirovna	
O'lakashunoslik materiallarining oliy ta'lif jarayonida tarbiyaviy salohiyatini ochib berish	160
Mamajonov Mo'minjon	
Muhandislik grafikasi darslarida o'quv faoliyatining shaxsga yo'naltirilgan innovatsion modeli	165
Mamasidikova Gulnora Muhammad qizi	
Sun'iy intellektga asoslangan ta'lifiy resurslarning pedagogik imkoniyatlari.....	169
Muhiddinov Muhriddin Nuriddin o'g'li	
Ijod maktablari o'quvchilarining badiiy-ijodiy kompetensiyasini rivojlantirishda	
interfaol metodlarning ahamiyati.....	173
Nurmatova Shohistaxon Muhammadjonovna	
Voleybolchi qizlarni tayyorlashning differensial vositalardan foydalanish zarurligini,	
ularning o'yin amplusasini hisobga olgan holda aniqlash usullari	178
Odilova Feruzaxon Valijon qizi	
PIRLS baholash tizimini qo'llash vositasida mustaqil o'qishga o'rgatishda	
IMEN texnologiyalaridan foydalanish.....	184
Olimjonova O'g'ilxon Abdurasul qizi	
Yoshlar o'tasida internet qaramligi va ijtimoiy izolyatsiya	
zamonaviy Maugli sindromining klinik ko'rinishlari	188
Polvanov Rasulbek Baxtiyarovich	
Boshlang'ich maktabda o'zbek tili darslarida differensial ta'lifdan foydalanishning	
pedagogik shart-sharoitlari	192
Rasulova Nozigul Abdovich qizi	
Ona tili va o'qish savodxonligi darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqini takomillashtirish	196
Sharsofova Nilufar Ilhom qizi	
Xalqaro baholash dasturlari asosida ta'lif samaradorligini oshirishning	
pedagogik shart-sharoitlari (PIRLS misolida)	200
Tuxtasinova Munira Ibragimovna	
Fransuz tili darslarida tabiatshunoslik atamalarini boshlang'ich sinflarda shakllantirish	
va o'rgatishning o'ziga xos xususiyatlari.....	204
Umarova Madinabonu Bahodir qizi	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ	O'smir psixologik salomatligini barqarorlashtirishda art-terapiyadan foydalanishning imkoniyatlari ..... 208 <i>Yusupxodjayeva Umida Baxodir qizi</i> Nofillologlarni (filolog bo'lmaganlarni) kasbiy aloqa madaniyatiga o'rgatish maqsadida zamonaviy ingliz tilining lingvometodik tahlili..... 214 <i>Zarina Itolmasova</i> Forsayt va qaror qabul qilishni bog'lovchi kognitiv komponentlar..... 219 <i>Hasanova Sumanbar Hamroqulovna</i> Разработка и внедрение виртуальных лабораторных работ по биохимии для студентов фармацевтических факультетов..... 222 <i>Мамадалиева Зарина</i> Abduqodir Shakuriyning ta'lif va tarbiya haqidagi umumiy qarash va g'oyalari: chuqur tahlil ..... 226 <i>Ashurova Dilrabo Isroi qizi</i> Bo'lajak pedagoglarda ijtimoiy-madaniy kompetentlikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish tizimi .. 230 <i>Jakbarova Zarifaxon Solijon qizi</i> Badiiy-estetik qbiliyat tuzilmasi va uning rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar ..... 233 <i>G. S. Kaxarova</i> Umumta'lif maktablarida informatika o'qitish asosida ta'lifni raqamlashtirishning metodologik asoslari... 236 <i>Mamajanov Rakhmatilla Yakubjanovich</i> Shaxsda ma'nnaviy intellektni rivojlanishiga qadriyatlar yo'nalgaligining ta'siri..... 240 <i>Mirxoliqova Charos Xabibullayevna</i> O'qituvchilarning sun'iy intellekt bo'yicha kompetentligini rivojlantirishda metodik yondashuv ..... 244 <i>Najmetdinova Nargiza Sayfedinovna</i> Ismlarning ma'noliligi va ularni o'qitishda lingvopedagogik yondashuvlar ..... 252 <i>Sanakulov Zayniddin Ibodullayevich</i> Fitnes-aerobika mashqlaridan foydalangan holda sog'lomlashirish mashg'ulotlari uslubiyati ..... 258 <i>Shaxriddinova Laylo Nurxonova</i> Raqamli ta'lif texnologiyalarining didaktik va "learning analytics"ning nazariy asoslari ..... 262 <i>Sulaymanov Zulqaynar Rajabali o'g'li</i> Esse yozishni o'rgatishda zamonaviy metodlar..... 268 <i>Xamroyeva Dilnoza Jahongir qizi</i> Iqtisodiy matnlar tarjimasini o'rgatishda raqamli simulyatsiya va virtual reallik (VR) texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari ..... 272 <i>Xujanazarova Nozima Omonjonovna</i> Yoshlarni harbiy vatanparvarlik ruhida tarbiyalashning ilmiy metodologik asoslari ..... 275 <i>Axmedov Nodir Sadir o'g'li</i> Talaba-yoshlarda qo'shiq ijrochilik san'atini shakllantirishning zamonaviy pedagogik xususiyatlari: ta'lif islohotlari kontekstida yondashuv..... 279 <i>Begisbay Temirbayev</i> Xorijiy davlatlarda biologiya o'qituvchilarini tayyorlash tajribasi va uni O'zbekiston sharoitida qo'llash imkoniyatlari ..... 283 <i>Hayitov Abdirasul Eshdavlatovich</i> Texnika oliy ta'lif muassasalari talabalariga umumiy fizika kursini o'qitishda virtual labaratoriyalarning ahamiyati ..... 286 <i>Abdurakibov Akmal Abdugaparovich</i> Ixtisoslashtirilgan mifik o'quvchilarining gapirish va yozish ko'nikmalarini rivojlantirishda yangi – "instruksional texnologiya" va sun'iy intellektga tayanib o'qitish metodologiyasi ..... 290 <i>Abrorxo'ja Muminxo'jayev Muksumxodjayevich</i> Jaloliddin Rumiy fikrlarining hozirgi yoshlarga ta'siri ..... 296 <i>Allayarov Doniyor Islam o'g'li</i> Zamonaviy pedagogik texnologiyalar asosida o'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirish ..... 298 <i>Aygul Aralbayevna Urazimbetova</i> Sud psixologik ekspertizasida travmatik tajriba (PTSD) fonida emotsiunal reaksiya va ko'rsatma sifati o'rtasidagi bog'liqlik..... 301 <i>Dehqonboyev Shohjahon Oybek o'g'li</i> Boshlang'ich ta'limda 4 "K" kompetensiyalarini rivojlantirishdagi muhim dolzarbliklar ..... 307 <i>Idiyeva Gulchehra Izomovna</i>
-----------------------------	--

Bikaryer oilalarda gender rollar integratsiyasi jarayonidagi psixologik omillar.....	311
Ishbobjoyeva Gulbarchin Rustam qizi	
Talabalar mustaqil ta'lими tashkil etishda sun'iy intellekt texnologiyalarida foydalanish muammolari va yechimlari.....	315
Karshiyeva Dilnoza Utkirjonovna	
Boshlang'ich ta'lilda o'quvchilarning metakognitiv ko'nikmalarini shakllantirishda reflektiv yondashuv	319
Laylo Baxtiyor qizi Axmedova	
1939-1945-yillarda O'zbekiston hududida qishloq xo'jaligidagi paxtachilik va oziq-ovqat muammolari	323
Mutallibjonov Boburmirzo Muzaffarovich	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarining tajriba oxiri jismoniy tayyorgarligi darjasasi dinamikasi	328
Samadov Sardor Sodiqovich	
O'zbekiston umumta'lim maktablarida mazmun va til integratsiyalashgan o'qitish (CLIL) yondashuvining pedagogik va amaliy imkoniyatlari.....	335
Tursunaliyeva Muattar Alisher qizi	
O'rta maktab 11-sinf o'quvchilarining lug'at boyligini oshirishda turli metodlarning o'rni	340
Xamzayeva Ruxshona Abdusamadovna	
Umumta'lim maktablardagi ingliz tili o'quv darsliklari tahlili	344
Xiloldinova Zulayho	
Ingliz klassik adabiyoti orqali talabalar ma'nnaviy-axloqiy dunyoqarashini shakllantirishning innovatsion yondashuvlari.....	348
Ziyotov Farruh Saodilla o'g'li	
XVI asr oxiri va XVII asr boshlarida ingliz dramasining janr va uslub xususiyatlari	352
Sherqulova Zuloyho Dilshod qizi	
Bioхимическая роль витаминов как кофакторов в метаболических процессах организма	356
M. У. Джалилов	
ESL/EFL (ingliz tili ikkinchi/chet til sifatida) kontekslarida lug'at boyligini rivojlantirishda loyiha asosidagi ta'lim (PBL – Project-Based Learning): tajribalar, natijalar va O'zbekiston sharoiti uchun tavsiyalar	359
Masharibova Sayyora Ahmedovna	
Maktabga tayyorlov yoshidagi bolalarda kognitiv tezkorlikni rivojlantirishda multisensor yondashuvning samaradorligi	364
Musratova Zilola	
Yangi O'zbekiston sharoitida talabalarning tarixiy dunyoqarashini rivojlantirishda tarixiy ongning ahamiyati	367
Shadibekova Dildora Fazildjanovna	
O'zbekiston maktablarida ingliz tili darslarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish: yuqori sinflarda eksperimental tadqiqot dizayni.....	371
Ahmadjonova Diyora Dilshod qizi	
Texnika oliy ta'lim muassasalarida umumiyl kimyo kursini integrativ takomillashtirishning ilmiy metodik asoslari	376
A. A. Xaydarov	
Sport faoliyatida pedagogning o'rni	380
Isoqov Nuriddin Halim o'g'li	
Katta maktabgacha yoshdagи yengil dizarriya nutq nuqsoniga ega bo'lgan bolalarning lug'at boyligini tekshirish	384
Mamatova Aziza Bo'riboevna, Xayrulloyeva Marjona Tuychi qizi	
Sharqiy mintaqalarda ajrimdan keyingi erkaklarning pxilogik holati: an'anaviylik va zamonaviylik o'rtasida	387
Nazokat Xudoqulova	
Modellashtirish jarayonida "Geogebra" matematik dasturining imkoniyatlari	393
O. Halimov, M. Jo'raqulova	
Bo'lajak o'qituvchilarni ijodiy fikrlashini rivojlantirishning pedagogik psixologik asoslari	398
Ozoda Tolipova, Jumaboyeva Zarnigor	
Shaxsda psixologik barqarorlikni rivojlantirish omillari.....	403
Ozoda Tolipova	
Oilaviy qo'llab-quvvatlovsiz sportchilarda yolg'izlik hissi va depressiv belgilarning paydo bo'lishi.....	407
Qaimova Gulmira Uchqun qizi	

Duduqlanuvchi bolalar bilan olib boriladigan logopedik ishlarda oilaning o'rni.....	410
Raxmatova Elmira Shavkat qizi	
Aj rashgan oilalarda voyaga yetmagan bolalarning psixologik moslashuv darajasi	413
Ro'ziyeva Ziloa Fayzulla qizi	
Rinolaliya nutq nuqsoniga ega bolalar bilan operatsiyadan oldingi davrda olib boriladgan logopedik ishlar	417
Shokirova Shaxnoza Dilmurodovna, Nig'matova Movluda Asatulla qizi	
Erta turmush qurish muammosining ijtimoiy psixologik asoslari.....	421
Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi	
Pedagogik kompetentlikni shakllantirishda raqamli texnologiyalarning ahamiyati	424
G'ofurova Mohidil Sayfutdin qizi	
Integrativ yondashuv asosida v-vi sinflarni raqamli texnologiya vositasida o'qitishning pedagogik va psixologik mezonlari.....	427
Abdug'afur Avliyoqulov	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining akmeologik pozitsiyasini rivojlantirish	432
Aralova Dilafruz Dushaboy qizi	
Pedagogical Foundations for the Development of National Sports Within the Framework of Physical Education for Schoolchildren	436
Aximbetov Bayrambay Kanatbayevich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida zamonaviy integrativ metodlar asosida ilmiy dunyoqarashini rivojlantirishning didaktik modeli	441
Boltayeva Xolda	
O'smirlarda gender indefifikatsiya namoyon bo'lishiga ta'sir etuvchi psixologik omillar	446
Karimova Gulhumor Shodi qizi	
Talabalarni psixologik treninglar asosida ijtimoiylashtirish omillari	449
Omonova Oygul Qodir qizi	
Talabalarda bashoratlash ko'nkmalarini shakllantirishning ilmiy pedagogik masalalari.....	454
Rustamov Bektosh Ximmamatovich	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining badiiy ijod qobiliyatlarini rivojlantirish tamoyillari.....	458
Saddinov Alisher Atadjanovich	
How to Teach Vocabulary in EFL Classrooms.....	462
Sarvinoz Mirzaliyeva	
Urologiyani o'qitishda interaktiv, multimedia, raqamli texnologiyalarning qo'llanilishi.....	465
Sayfetdinov Sanjarbek Ikramovich	
Taekvondochilarni yillik siklda tayyorlashni rejalashtirish xususiyatlari.....	469
A. A. Nuritdinov	

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINF O'QITUVCHILARINING AKMEOLOGIK POZITSIYASINI RIVOJLANTIRISH

Aralova Dilafruz Dushaboy qizi

Guliston davlat universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada raqamli ta'lismuhiti sharoitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining akmeologik pozitsiyasini rivojlantirishning nazariy asoslari yoritilgan. Xususan, akmeologiyaning ta'lim jarayonidagi o'rni, raqamli muhitning pedagogik-psixologik imkoniyatlari hamda kasbiy shakllanish jarayonida raqamli texnologiyalar va akmeologik yondashuvning integratsiyasi masalalari tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: akmeologiya, akmeologik pozitsiya, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchisi, raqamli ta'lismuhiti, pedagogik innovatsiyalar, kasbiy rivojlanish, raqamli kompetensiya, shaxsiy o'sish, ta'lim texnologiyalari, pedagogik-psixologik tayyorgarlik.

Abstract: This scientific article highlights the theoretical foundations of developing the acmeological position of future primary school teachers within the digital learning environment. In particular, it examines the role of acmeology in the educational process, the pedagogical and psychological opportunities of the digital environment, as well as the integration of digital technologies and the acmeological approach in the process of professional formation.

Key words: acmeology, acmeological position, future primary school teacher, digital learning environment, pedagogical innovations, professional development, digital competence, personal growth, educational technologies, pedagogical-psychological training.

Аннотация: В данной научной статье освещаются теоретические основы развития акмеологической позиции будущих учителей начальных классов в условиях цифровой образовательной среды. В частности, рассматривается роль акмеологии в образовательном процессе, педагогико-психологические возможности цифровой среды, а также интеграция цифровых технологий и акмеологического подхода в процессе профессионального становления.

Ключевые слова: акмеология, акмеологическая позиция, будущий учитель начальных классов, цифровая образовательная среда, педагогические инновации, профессиональное развитие, цифровая компетентность, личностный рост, образовательные технологии, педагогико-психологическая подготовка.

KIRISH

Zamonaviy ta'lismizida raqamli texnologiyalarni keng qo'llash pedagogik jarayonning mazmuni, shakl va metodlariga tubdan ta'sir ko'satmoqda. Xususan, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida raqamli ta'lismuhiti nafaqat bilim berish vositasi, balki ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, shaxsiy o'sish va ijodkorlik salohiyatini oshirishga xizmat qiluvchi muhim pedagogik-psixologik maydon sifatida qaralmoqda. Shu nuqtayi nazardan, akmeologiya fani imkoniyatlaridan foydalanish bo'lajak o'qituvchilarining kasbiy yetuklikka erishishida dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Raqamli ta'lismuhiti – bu an'anaviy ta'lim jarayonini virtual resurslar, interaktiv platformalar, onlayn kommunikatsiya vositalari va raqamli o'quv materiallari orqali boyitadigan tizimdir. U bo'lajak o'qituvchilarining mustaqil bilim olish faoliyatini qo'llab-quvvatlaydi, tezkor axborot almashinuvi va global ta'lim resurslariga kirish imkonini beradi. Shu bilan birga, raqamli muhitda samarali akmeologik rivojlanishni ta'minlash uchun o'qituvchilarini psixologik tayyorlash, raqamli kompetensiyalarni shakllantirish va motivatsiya darajasini oshirish zarur.

Ta'lim sohasidagi olib boriladigan har qanday ishlar o'z-o'zidan "kreativlik" tushunchasini olib kirdi. Rivojlangan mamlakatlar tajribasi ko'satadiki, har qanday taraqqiy etgan davlatning muvaffaqiyatini belgilab beruvchi omil pedagoglarning ijodkorlik faoliyatlarini yuqori "cho'qqi" larga olib chiqish bilan uzviy bog'liq. Pedagoglar

tabiatini o'zgartiradigan, ularning shaxsini tarkib topishiga ta'sir qiladigan muhim fanlardan biri – bu pedagogik akmeologiya fanidir. Aniqlanishicha, inson shaxsining tarkib topishiga ta'sir qiluvchi kuchli omil – inson orttirgan tajribalarning tarbiya vositasi orqali bolalarga berilishi hodisasidir.

Ma'lumki, inson shaxsi juda murakkab psixologik fenomen bo'lib, u kishining individual hayoti davomida ma'lum konkret omillarning ta'siri ostida asta-sekin tarkib topadi. Shu bois ham, akmeologiya – shaxsning rivojanish va komillikka erishish jarayonini o'rganuvchi maxsus fan hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Akmeshaxs – akmeologiyaning asosiy predmeti bo'lib, uning mazmun-mohiyati – insonning har bir kasb-hunarni bilim orqali chuqr egallashi, uning jamiyat rivoji, millat ravnaqi, turmush farovonligi hamda ijtimoiy taraqqiyotning iqtisodiy, siyosiy, ma'naviy-huquqiy jihatlariga ijobjiy ta'sirini kuchaytirishga xizmat qilishini chuqr anglashi, o'z ijodiy faoliyatini, kasb-hunar sohasidagi burch va mas'uliyatini ado etishga sarflash maqsadida mukammallik va kamolotga erishishi jihatlarini fanlar bilan uyg'unlikda o'rganishdan iborat bo'lib, u insonning ijtimoiy-iqtisodiy, ma'naviy dunyosida yuksakroq cho'qqilarga, kasbiy kamolotda mukammallik bosqichiga erishish muammolarini o'rganadi.

G.H.Tillaevaning fikriga ko'ra, akmeologiyaning tadqiqot obyekti – bu akmeshaxs bo'lib, obyektiv qonuniyatlarga asoslangan holda kasb-korlikning va ijodiy faoliyatning metodologik, texnologik hamda gumanitar (insonparvarlik) jihatlarini o'rganish jarayonida jamiyat rivojida kasb-hunar moddiy, iqtisodiy va ma'naviy jihatlari bilan bog'liq akmeologik muammolarini aniqlaydi¹.

M.J.Shodiyevaning tadqiqot ishi o'qituvchilarini uzluksiz kasbiy rivojlantirishga qaratilganligini inobatga olgan holda, "kasbiy akmeshaxs" tushunchasiga quyidagicha ta'rif beradi: kasbiy akmeshaxs – kasbiy faoliyatini tashkil etishda yuqori darajaga erishgan, intellektual va ijodiy salohiyatini, pedagogik mahorati va texnikasini namoyon eta oluvchi, mustaqil fikrlovchi, o'zini o'zi rivojlantiruvchi, kasbiy muvaffaqiyatga intiluvchi yetuk shaxs².

Pedagogik va psixologik adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, "pozitsiya" tushunchasi nafaqat shaxsning pozitsiyasi bilan bog'liq (L.P.Bueva, A.N.Leontev, V.N.Myasishchev, S.L.Rubinsteyn va boshqalar), balki ichki mavqe (L.I.Bozovich), ijtimoiy mavqe (A.G.Aslamov), subyektning mavqeyi (V.I.Slobodchikov, I.Y.Isayev, B.F.Lomov va boshqalar), tashkiliy pozitsiya (O.S.Gazman), kasbiy pedagogik pozitsiya (Y.V.Bondarevskaya, L.V.Zanina, N.Y.Shchurkova, I.A.Kolesnikova va boshqalar), kasbiy pozitsiya (N.V.Kuzmina, V.N.Maksimova, L.M.Mitina, N.N.Nikitina, V.A.Slastyonin va boshqalar), akmeologik pozitsiya (A.A.Derkach, V.N.Maksimova, N.M.Polataeva), pedagogik pozitsiya (S.G.Vershlovskiy, N.K.Sergeev, V.F.Shatalov va boshqalar)lar bilan ham bog'liqdir.

V.N.Maksimova o'qituvchining akmeologik pozitsiyasi – bu "har bir o'quvchining muvaffaqiyati va sog'ligini ta'minlashga qaratilgan gumanistik yo'nalish, pedagogik ishning yuqori natijalari va yutuqlariga yo'naltirilganlik, kasbiy faoliyatning barqaror insoniy motivlari mavjud bo'lgan taqdirda o'qituvchi va talaba ijodini rivojlantirish", deb ta'kidlaydi. Kasbiy tayyorgarlikning vazifasi bo'lgan talabalarning akmeologik pozitsiyasi – bu shaxsiyatning sifat jihatni bo'lgan murakkab ko'pkomponentli ta'lim. Akmeologik pozitsiya – shu bilan birga natija, shaxsiyatni rivojlantirish va potentsial kuchga erishish, insonning keyingi rivojlanishining motoridir, u bir vaqtning o'zida kasbiy mahorat va talabaning shaxsiy hamda kasbiy fazilatlari va kelgusi kasbiy faoliyatda uning asosiy ehtiyojlarini jamlaydi va ifodalaydi³, deb e'tirof etgan.

Akmeologik pozitsiya, A.A.Derkachning fikriga ko'ra, jarayon va munosabatlar natijalari o'rtasidagi munosabatlar va o'zaro ta'sirlarning o'zgarishi bilan bog'liq: progressiv shaxsiy rivojlanish jarayonida munosabatlar tenglashadi va psixosotsiologik o'ziga xoslik esa taraqqiyotning individuallashishi tufayli kamayadi. Akmeologik pozitsiyada K.K.Platonovning funksional-dinamik shaxs tuzilishi va V.S.Merlinning tizimli shaxs tuzilishi konsepsiyasida ko'rib chiqilayotgan umumlashtirilgan tushunchalar yoki rivojlanayotgan shaxsning modellari bilan bog'liq xususiyatlar mavjud⁴.

Bizning fikrimizcha, akmeologik pozitsiya – bu shaxsning o'z kasbiy va shaxsiy rivojlanish jarayonidagi ijtimoiy faol, ongli, maqsadga yo'naltirilgan, o'zini anglash va o'zini takomillashtirishga intilgan holati bo'lib, unda bilim, qadriyat, motivatsiya, refleksiya va ijodkorlik bir butunlikda namoyon bo'ladi. Bu pozitsiya shaxsning akme (eng yuqori yutuq) nuqtasiga erishish yo'lidagi psixologik va faoliyatga doir tayyorligini ifodalaydi.

¹ Tillayeva G.H. Akmeologiya asoslari.O'quv qo'llanma –T: Tafakkur bo'stoni, 2014. 69-70-b

² Shodiyeva M.J. Akmeologik yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'qituvchilarini uzluksiz kasbiy rivojlantirish texnologiyalarini takomillashtirish. Dis..ped.fan.dok.–Toshkent, 2022. 56-57-58-betlar.

³ Максимова В.Н. Акмеология [Текст]: новое качество образования / В.Н.Максимова – СП. 6.: РГПУ им. А. И. Герцена. – 2002. – 99 с.

⁴ Деркач А.А. Методолого-прикладные основы акмеологических исследований / А.А.Деркач – М.: РАГС, 2000. – 391 с.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Bizning bu olib borayotgan tadqiqot ishimiz akmeologik tadqiqotlardan biri hisoblanib, insonning kasbiy, shaxsiy va ijtimoiy rivojlanishidagi eng yuqori nuqtalarga (akme holatlariga) erishish qonuniyatlarini o'rganishga qaratilgan ilmiy izlanishlar tizimi bo'lib, psixologiya, pedagogika, menejment va boshqa ijtimoiy fanlar bilan uzviy bog'liq holda olib boriladi. Akmeologik yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarining nazariy va amaliy kasbiy tayyorgarlik darajasini oshirishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari, mazmuni, mexanizmi aniqlangan va raqamli ta'lim muhitida boshlang'ich ta'limni samarali tashkil etishga xizmat qiluvchi akmeologik yondashuvli metodik ta'minot yaratilgan, bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining akmeologik pozitsiyasini rivojlantirishning ilmiy-uslubiy jihatlari asoslangan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bo'lajak o'qituvchilarda akmeologik pozitsiyaning mavjud holatini aniqlash yuzasidan o'tkazilgan pedagogik-psixologik so'rovnama va metodikalar natijalariga ko'ra, akmeologik pozitsiyaning impulsiv (past), formal (o'rta) va optimal (yuqori) darajalari aniqlandi.

Asoslovchi tajriba-sinov ishlari tahliliga ko'ra, nazorat va eksperiment guruhlardagi sinaluvchilarda deyarli farqlar kuzatilmadi. Unga ko'ra, tajriba (106 nafar, 44,16 %) va nazorat guruhlardagi (103 nafar, 40,87 %) respondentlarda akmeologik pozitsiyaning impulsiv (past) darajasi qayd etilgan. Sinaluvchilarda kasbiy akmeologik pozitsiya shakllanmagan, faqat ayrim hodisa va faktlarga qiziqish mavjud. Bilimlar hajmi epizodik, yuzaki, bilimlar maishiy xarakter kasb etadi. Muloqotga kirisha olishda qiyinchiliklar mavjud, fikrlarini aniq va ravon bayon eta olmaydi, kutilmagan vaziyatlarga nisbatan hissiy ta'sirchan bo'ladi, o'ziga maqbul bo'lмагan holatlarni qo'pol rad etadi, o'ziga ko'p hollarda adekvat baho bera olmaydi. Muammoli vaziyatlarda xulq-atvor usullarini tanlashda emotsiyalariga tayanadi.

Shuningdek, akmeologik pozitsiyada muhim ahamiyatga ega bo'lgan qadriyatli munosabatning shakllanganligi, nizo va tanqidga barqarorlik, muloqotchanlik, kommunikativlik, emotsiyonal barqarorlik, irodaviy sifatlarning rivojlanganligi, o'ziga ishonchning adekvatligi, refleksivlik, tashkilotchilik kabi shaxs sifatlarining rivojlanganligi past darajada ekanligi qayd etildi.

O'tkazilgan dastlabki tajriba-sinov natijalariga ko'ra, akmeologik pozitsiya rivojlanganlikning formal darajasi tajriba (100 nafar, 41.66 %) va nazorat (96 nafar, 38.09 %) guruhlarda aniqlandi. Respondentlarning shaxsiy rivojlanishida qiziqish, motiv va ehtiyoj kuzatiladi. Mukammal qoidalar, individual pedagogik xulq-atvor usulining bazaviy asoslari shakllanish bosqichida. Muloqotga kirisha oladi, ammo muammoli vaziyatlarda fikrlarini aniq va ravon bayon eta olmaydi, yangicha qarashlarga munosabati noaniq bo'ladi, passiv pozitsiyani namoyon etadi. Emotsional-irodaviy jihatdan barqarorligi vaziyatga bog'liq, bahslarda qat'iy bo'lib, hukmronlik qilishga urinadi. O'zini o'zi baholashi barqaror emas, me'yordan u yoki bu tomonga og'ish holatlari ro'y berishi mumkin. O'ziga ishonch, irodaviy sifatlar, tashkilotchilik va shaxs sifatlari rivojlanganligi o'rta darajada ekanligi qayd etildi.

Tajriba (43 nafar, 17.06 %) va nazorat (34 nafar, 14.16 %) guruhlarda akmeologik pozitsiyaning optimal darajasi qayd etildi. Ushbu respondentlar guruhida akmeologik pozitsiyada muhim ahamiyatga ega bo'lgan yo'nalgalik, qadriyatli munosabatning shakllanganligi, muammo va tanqidga barqarorlik, muloqotchanlik, kommunikativlik, emotsiyonal barqarorlik, irodaviy sifatlarning rivojlanganligi, o'ziga ishonchning adekvatligi, refleksivlik va tashkilotchilik kabi shaxs sifatlarining rivojlanganligi yuqori darajada ekanligi qayd etildi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

So'nggi yillarda oliy ta'lim tizimida akmeologiyaning turli bo'limlarini tadqiq etishga nisbatan e'tibor berilishi qaramasdan, akmeologik pozitsiya, uni rivojlantirishning mazmuni ham nazariy, ham amaliy jihatdan yetarlicha yoritib berilmaganligini, sohaning metodik va texnologik ta'minoti bo'yicha manbalar tizimlashtirilmaganligini kuzatishimiz mumkin. Bu esa tadqiqot mavzusining dolzarbligini ifodalash bilan birga, eksperimental xulosalar asosida mavjud didaktik va metodik manbalarni tahlil etish, tizimlashtirish va shakllantirishga imkoniyat yaratdi. Bo'lajak o'qituvchilarda akmeologik pozitsiyani rivojlantirish oliy ta'lim tizimida nafaqat shaxslararo munosabatlar tizimini tartibga soladi, balki ta'lim jarayonining sifatini optimallashtirishga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Raqamli ta'lim muhiti sharoitida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining akmeologik pozitsiyasini rivojlantirish zamонави та'lim tizimining eng muhim strategik vazifalaridan biri hisoblanadi. Akmeologik pozitsiya – bu shaxsnинг о'з kasbiy faoliyatida eng yuqori yutuqlarga erishishga, o'zini rivojlantirishga va jamiyat manfaatlari yo'lida ijodiy ishlashga yo'naltirilgan ichki motivatsion-harakat tizimidir.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadi, raqamli ta'lim muhiti ta'lim jarayonini individuallashtirish, o'quvchilar va o'qituvchilar o'tasida samarali muloqot o'rnatish, o'z-o'zini o'rganish imkoniyatlarini kengaytirish hamda ijodiy yondashuvni rag'batlantirishda katta imkoniyatlarga ega. Biroq bu jarayon faqat texnologiyalarni qo'llash bilan

chegaralanmay, bo'lajak o'qituvchining psixologik tayyorgarligi, kasbiy o'zini anglash darajasi va o'z faoliyatiga tanqidiy-refleksiv yondashish qobiliyati bilan bevosita bog'liq.

Akmeologik pozitsiyani shakllantirish uchun quyidagi pedagogik-psixologik shart-sharoitlar muhim:

- raqamli ta'lism resurslaridan maqsadga muvofiq va tizimli foydalanish;
- o'qituvchilarida mustaqil ta'lism olish, o'zini rivojlantirish va yangilikka ochiqlik kompetensiyalarini shakllantirish;
- ta'lism jarayonida refleksiya, o'zini baholash va o'z-o'zini boshqarish usullarini qo'llash;
- kasbiy faoliyatda ijodiy yondashuvni qo'llab-quvvatlash va rag'batlantirish;
- hamkorlik va tajriba almashish uchun onlayn va oflays platformalarni integratsiyalash.

Raqamli muhitda akmeologik pozitsiyani rivojlantirish natijasida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilar nafaqat o'z kasbiy mahoratini yuksaltiradi, balki o'quvchilarning raqamli savodxonligini oshirish, innovatsion ta'lism metodlarini joriy etish hamda ta'lism sifati va samaradorligini ta'minlashga faol hissa qo'shadi. Shu tariqa, raqamli ta'lism muhiti sharoitida akmeologik pozitsiyani rivojlantirish zamonaviy ta'larning sifat ko'rsatkichlarini oshirishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

Foydalaniłgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Tillayeva G.H. Akmeologiya asoslari. O'quv qo'llanma. – T.: Tafakkur bo'stoni, 2014. – B. 69–70.
2. Shodiyeva M.J. Akmeologik yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'qituvchilarini uzlusiz kasbiy rivojlantirish texnologiyalarini takomillashtirish. Dis. ... ped. fan. dok. – Toshkent, 2022. – B. 56–58.
3. Максимова В.Н. Акмеология [Текст]: новое качество образования. – СПб.: РГПУ им. А.И. Герцена, 2002. – 99 с.
4. Деркач А.А. Методолого-прикладные основы акмеологических исследований. – М.: РАГС, 2000. – 391 с.
5. Акмеология: учебник. Под общ. ред. А.А. Деркача. – М.: Изд-во РАГС, 2002. – 650 с.
6. Акмеология: учебник. Под общ. ред. А.А. Деркача. – М.: Изд-во РАГС, 2004. – 688 с.
7. Деркач А.А., Зазыкин В.Г. Акмеология: учебное пособие. – СПб.: Питер, 2003. – 256 с.
8. Деркач А.А. Акмеология: личностное и профессиональное развитие человека. Методолого-прикладные основы акмеологических исследований. – М., 2000. – 391 с.
9. Бурдакова О.П. Акмеологический подход к управлению профессиональным развитием педагогического коллектива экспериментальной школы. Дисс. ... канд. пед. наук. – 2004. – 232 с.
10. Daukeyeva A.O. Bo'lajak o'qituvchilarining akmeologik kompetentligini rivojlantirishning psixologik-pedagogik shartlari. – Nukus, 2020. – 156 b.
11. Ernazarova G.O. Kasb-hunar kolleji o'quvchilarini akmeologik yondashuv asosida kasbiy faoliyatga tayyorlashni takomillashtirish. Ped. fanl. dokt. (DSc) diss. avtoref. – T.: 2018. – 68 b.
12. Ермакова Л.И. Развитие акмеологической позиции будущего учителя в процессе педагогической практики. Автореф. дисс. ... докт. пед. наук. – СПб., 2010. – 203 с.

- 13.00.00** Pedagogika fanlari
- 13.00.01** Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'lilotlar tarixi
- 13.00.02** Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03** Maxsus pedagogika
- 13.00.04** Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05** Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06** Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07** Ta'limda menejment
- 13.00.08** Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09** Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00** Tarix fanlari
- 19.00.00** Psixologiya fanlari
- 01.00.00** Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00** Kimyo fanlari
- 03.00.00** Biologiya fanlari
- 09.00.00** Falsafa fanlari
- 10.00.00** Filologiya fanlari
- 11.00.00** Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №8

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.